

Przewodnik kwalifikowalności kosztów dla Działania 1.1

Programu Operacyjnego Inteligentny Rozwój

- obowiązuje dla konkursów ogłaszanych od 7 stycznia 2020 r. -
aktualizacja październik 2022

Przewodnik kwalifikowalności kosztów to dokument konkursowy, z którego dowiesz się, jakie wydatki dofinansowujemy. Pokazuje on też jak je zaklasyfikować na etapie przygotowania wniosku oraz jak je rozliczyć podczas realizacji projektu.

Spis treści

I. CO FINANSUJEMY 3

II. KOSZTY, KTÓRE FINANSUJEMY 6

Koszty wynagrodzeń 6

Koszty podwykonawstwa 8

Pozostałe koszty bezpośrednie 10

Koszty pośrednie 18

III. OGÓLNE ZASADY KWALIFIKOWALNOŚCI KOSZTÓW 20

Cel Przewodnika 20

Podstawa prawna 20

Załącznik nr 1 Audyt wydatków w projekcie – zasady prowadzenia i dokumentowania 28

I. CO FINANSUJEMY

Finansujemy koszty prowadzenia badań przemysłowych, eksperymentalnych prac rozwojowych, a także prac przedwdrożeniowych, **zależnie od warunków określonych w Regulaminie konkursu.**

Z dofinansowania badań przemysłowych, prac rozwojowych, prac przedwdrożeniowych mogą skorzystać zarówno przedsiębiorstwa, jak i jednostki naukowe wchodzące w skład konsorcjów.

Z finansowania prac przedwdrożeniowych mogą skorzystać wyłącznie przedsiębiorcy.

Suma kosztów kwalifikowalnych prac przedwdrożeniowych nie może przekroczyć 20% kosztów kwalifikowalnych projektu. Koszty te mogą być finansowane w ramach pomocy *de minimis* oraz pomocy publicznej na usługi doradcze dla mikro-, małych i średnich przedsiębiorstw (dalej „MŚP”).

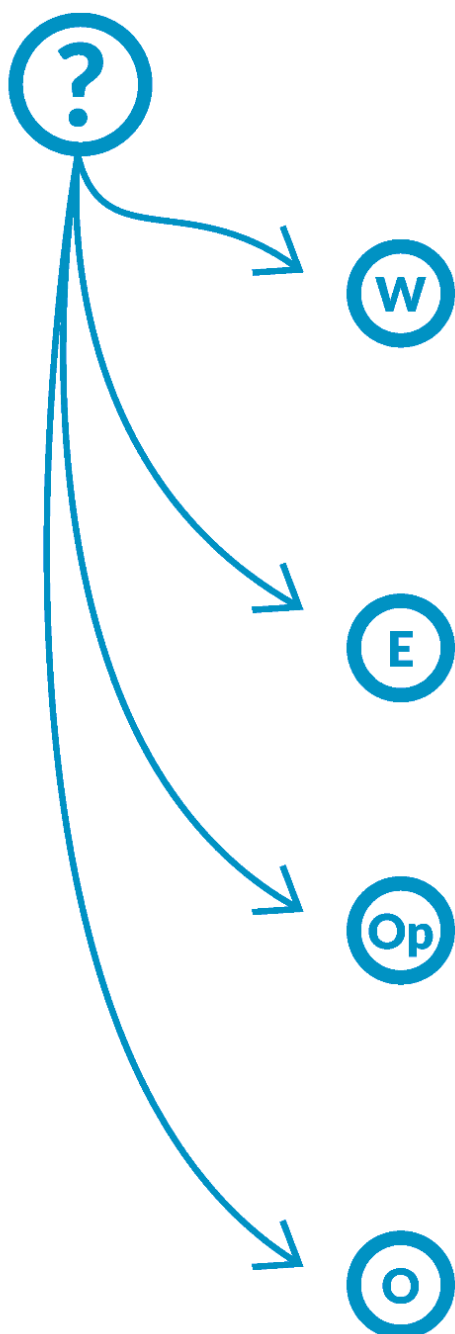
Mikro-, małe i średnie przedsiębiorstwa mogą wybrać, czy koszty ich prac przedwdrożeniowych będą objęte pomocą *de minimis* czy pomocą publiczną na usługi doradcze dla MŚP. Duże przedsiębiorstwa mogą skorzystać wyłącznie z pomocy *de minimis*.

Koszty prowadzenia badań przemysłowych, prac rozwojowych oraz prac przedwdrożeniowych możesz rozliczać w ramach następujących kategorii:

- W – koszty wynagrodzeń
- E – koszty podwykonawstwa
- Op – pozostałe koszty bezpośrednie
- O – koszty pośrednie.

Kategorie wydatków w podziale na badania przemysłowe, prace rozwojowe i prace przedwdrożeniowe				
kategoria	badania przemysłowe	prace rozwojowe	prace przedwdrożeniowe <i>de minimis</i>	prace przedwdrożeniowe usługi doradcze
W	V	V	V	–
Op	V	V	V	–
E	V	V	V	V
O	V	V	V	–

W części II Przewodnika prezentujemy szczegółowe opisy kategorii wydatków.

KATEGORIE KOSZTÓW

Wynagrodzenia (W):

- pracownicy naukowo - badawczy (umowy o pracę, dzieło, zlecenie).

UWAGA: Wynagrodzenia kadry zarządzającej sfinansujesz z kosztów pośrednich

Podwykonawstwo (E):

- usługi merytoryczne zewnętrzne

Koszty bezpośrednie (Op):

- aparatura naukowo-badawcza i WNiP (amortyzacja lub odpłatne korzystanie)
- budynki i grunty (maks. 10%)
- inne (m.in. materiały, wynajem powierzchni, promocja (maks. 1%) transport, audyt)

Koszty pośrednie (O):

- wynagrodzenia kadry zarządzającej
- inne koszty związane z projektem

II. KOSZTY, KTÓRE FINANSUJEMY

Koszty wynagrodzeń

KOSZTY WYNAGRODZEŃ PRACOWNIKÓW ZWIĄZANE Z PROWADZENIEM BADAŃ PRZEMYSŁOWYCH, PRAC ROZWOJOWYCH

W ramach kategorii W finansujemy koszty wynagrodzeń kadry naukowo-badawczej projektu: pracowników badawczych, pracowników technicznych, pozostałych pracowników pomocniczych. Koszty te finansujemy w części, w jakiej wynagrodzenia bezpośrednio wiążą się z realizacją badań przemysłowych, prac rozwojowych projektu, który dofinansowujemy.

+ Dodatkowa informacja

- Kosztem kwalifikowalnym może tu być wyłącznie wynagrodzenie kadry naukowo-badawczej.
- Nie jest nim wynagrodzenie kadry zarządzającej: kierownika projektu, kierownika prac badań przemysłowych, prac rozwojowych, kierownika merytorycznego itp.
- Pracownicy rozliczani jako kadra naukowo-badawcza nie mogą mieć w zakresie obowiązków zadań, które dotyczą funkcji zarządczych, nadzorczych i koordynujących.
- Koszty pracowników, którzy mają w zakresie obowiązków zadania dotyczące funkcji zarządczych, nadzorczych i koordynujących pokrywamy z ryczału kosztów pośrednich.

KOSZTY WYNAGRODZEŃ PRACOWNIKÓW ZWIĄZANE Z PRACAMI RZEDWDROŻENIOWYMI (POMOC DE MINIMIS)

W ramach kategorii W finansujemy koszty wynagrodzeń osób zatrudnionych przy pracach przedwdrożeniowych. Koszty te finansujemy w części, w jakiej wynagrodzenia bezpośrednio wiążą się z realizacją prac przedwdrożeniowych projektu, który dofinansowujemy.

DOKUMENTOWANIE PRACY WYKONANEJ W PROJEKCIE

Dokumenty, których wymagamy, to:

- w przypadku umowy zlecenia, umowy o dzieło – rachunek, wykaz obowiązków w ramach projektu/opis zadań/dzieła do wykonania, potwierdzenie wykonania pracy zleconej,
- w przypadku umowy o pracę – lista płac.

Jeżeli dany pracownik jest zaangażowany w projekt w wymiarze niepełnego etatu, określasz kwalifikowalną część wynagrodzenia.

Potrzebne do tego dokumenty to:

- oddelegowanie pracownika do projektu w częściowym wymiarze etatu – dokument ten powinien wskazywać zakres obowiązków w ramach projektu (optymalne rozwiązanie),
- karta czasu pracy z opisem wykonywanych zadań – dla osób, które pracują w projekcie nieregularnie.

Wydatki związane z zaangażowaniem pracownika w prowadzenie badań przemysłowych, prac rozwojowych lub prac przedwdrożeniowych są kwalifikowalne, jeśli jego zaangażowanie zawodowe w projekty finansowane z funduszy strukturalnych oraz z innych źródeł, w tym środków Twoich i innych podmiotów, zgodnie z Wytycznymi, nie przekracza 276 godzin miesięcznie. Ta zasada dotyczy wyłącznie umów o pracę.

Ten warunek obowiązuje w całym okresie, w którym kwalifikujesz wynagrodzenie pracownika w projekcie, z uwzględnieniem komunikatów dotyczących czasowego zawieszenia zapisów Wytycznych.

Wydatki na wynagrodzenie kwalifikujemy pod warunkiem, że ich wysokość odpowiada stawkom faktycznie stosowanym przez Ciebie w ramach projektu. Ważne byś stosował je również poza projektem na analogicznych stanowiskach lub na stanowiskach wymagających analogicznych kwalifikacji. Ta zasada dotyczy również pozostałych składników wynagrodzenia personelu, w tym nagród i premii.

SKŁADNIKI WYNAGRODZENIA, KTÓRE SĄ KOSZTEM KWALIFIKOWALNYM

Koszt kwalifikowalny stanowią następujące składniki płacowe i pozapłacowe wynagrodzenia pracowników:

- wynagrodzenie zasadnicze,
- premie lub nagrody (z wyjątkiem nagród jubileuszowych), jeśli:
  - wynikają one z regulaminu wynagrodzeń, który ustala jednolite zasady dla wszystkich pracowników (także tych niezaangażowanych w realizację projektów współfinansowanych z POIR), lub regulaminu pracy, lub innych przepisów prawa pracy oraz

- wprowadziłeś je co najmniej 6 miesięcy przed dniem złożenia wniosku o dofinansowanie; ale jeśli Twoja organizacja powstało później, wystarczy, że spełnisz pozostałe warunki;
- dodatek do wynagrodzenia za wykonywanie zadań w projekcie;
- dodatek za wieloletnią pracę i dodatek funkcyjny;
- wynagrodzenie za okres urlopu wypoczynkowego – proporcjonalnie do procentowego zaangażowania danego pracownika w realizację badań przemysłowych, prac rozwojowych, prac przedwdrożeniowych w miesiącu, w którym korzystał on z urlopu, a jeżeli nie można tego określić – w miesiącu, który go poprzedza;
- wynagrodzenie za czas niezdolności do pracy zgodnie z obowiązującymi przepisami w zakresie ubezpieczeń społecznych – proporcjonalnie do procentowego zaangażowania danego pracownika w realizację projektu w miesiącu, gdy był on niezdolny do pracy, a jeżeli nie można tego określić – w miesiącu, który go poprzedza;
- dodatkowe wynagrodzenie roczne wynikające z przepisów prawa pracy wraz ze składkami na ubezpieczenia społeczne i fundusze pozaubezpieczeniowe – proporcjonalnie do okresu, w jakim pracownik realizował zadania w projekcie;
- składka na:
  - ubezpieczenie emerytalne, w tym Pracowniczy Program Emerytalny, Pracownicze Plany Kapitałowe,
  - ubezpieczenie rentowe,
  - ubezpieczenie chorobowe,
  - ubezpieczenie zdrowotne,
  - ubezpieczenie wypadkowe;
- składka na Fundusz Pracy;
- składka na Fundusz Gwarantowanych Świadczeń Pracowniczych;
- zaliczka na podatek dochodowy;
- odpisy na ZFŚŚ.

Wymienione składniki wynagrodzenia stanowią koszt kwalifikowalny proporcjonalnie do zaangażowania pracownika w realizację badań przemysłowych, prac rozwojowych lub prac przedwdrożeniowych.

KOSZTY PODWYKONAWSTWA

Kosztów podwykonawstwa nie zaliczasz do podstawy naliczania ryczałtu kosztów pośrednich projektu.

KOSZTY PODWYKONAWSTWA ZWIĄZANE Z BADANAMI PRZEMYSŁOWYMI I PRACAMI ROZWOJOWYMI

W ramach kategorii E finansujemy koszty podwykonawstwa, czyli koszty:

- części merytorycznych prac projektu, które zlecasz stronie trzeciej, aby wykonać badania przemysłowe lub prace rozwojowe;
- zasobów udostępnionych Ci przez strony trzecie, np. koszt wynajmu laboratorium wraz z aparaturą badawczą, outsourcing kadrowy;

Podwykonawstwem nie są czynności pomocnicze niezbędne do wykonania zadań projektowych, takie jak usługi prawne lub księgowe.

Gdy zlecasz stronie trzeciej część merytorycznych prac projektu, łączna kwota wydatków kwalifikowalnych w kategorii E nie może przekroczyć ustalonych przez nas limitów w Regulaminie konkursu.

KOSZTY PODWYKONAWSTWA ZWIĄZANE Z PRACAMI PRZEDWDROŻENIOWYMI

W ramach kategorii E finansujemy koszty podwykonawstwa, czyli koszty usług doradczych lub równoważnych (np. testy, badanie rynku), które zlecasz, aby wykonać prace przedwdrożeńowe w projekcie.

Kwalifikowalne są koszty usług doradczych lub równoważnych, które:

- są świadczone przez konsultantów zewnętrznych,
- nie mają charakteru ciągłego ani okresowego,
- nie są związane z Twoimi zwykłymi kosztami operacyjnymi, jak usługi doradztwa podatkowego, usługi prawnicze lub reklama.

Łączna kwota wydatków kwalifikowalnych w kategorii E nie może przekroczyć 70% kosztów kwalifikowalnych, które ponosisz w projekcie na prace przedwdrożeńowe finansowane w ramach pomocy *de minimis* jako konsorcjant przedsiębiorca.

Koszty kwalifikowalne w kategorii E w fazie prac przedwdrożeńowych możesz rozliczyć na dwa sposoby:

- w ramach pomocy *de minimis*,

albo

- w ramach pomocy publicznej na usługi doradcze dla MŚP – w tym przypadku możesz ponieść jedynie koszty z kategorii E.

POZOSTAŁE KOSZTY BEZPOŚREDNIE

POZOSTAŁE KOSZTY BEZPOŚREDNIE ZWIĄZANE Z BADANIAM I PRACAMI PRZEMYSŁOWYMI, PRACAMI ROZWOJOWYMI

Koszty aparatury naukowo-badawczej i wartości niematerialnych i prawnych

W ramach kategorii Op finansujemy odpisy amortyzacyjne lub koszty odpłatnego korzystania z:

- aparatury naukowo-badawczej i innych urządzeń, które wykorzystujesz, aby prowadzić badania przemysłowe, prace rozwojowe;
- wartości niematerialnych i prawnych (dalej „WNiP”) nabytych od osób trzecich na warunkach rynkowych – w formie patentów (zakupionych lub użytkowanych na podstawie licencji), licencji, know-how, nieopatentowanej wiedzy technicznej, ekspertyz, analiz, raportów badawczych itp., które wykorzystujesz, aby prowadzić badania przemysłowe i prace rozwojowe; finansujemy je w zakresie i przez okres, w jakim korzystasz z nich w realizowanym projekcie, który dofinansowujemy.

Jeśli:

- koszty kwalifikowalne korzystania w projekcie z patentów, licencji, know-how, nieopatentowanej wiedzy technicznej, ekspertyz, analiz, raportów badawczych itp. przewyższają kwoty określone w przepisach wydanych na podstawie art. 11 ust. 8 ustawy Pzp oraz
- wyłoniony w postępowaniu konkurencyjnym podmiot nie jest uczelnią publiczną, instytutem PAN lub inną jednostką naukową będącą organizacją prowadzącą badania i upowszechniającą wiedzę,

koszty te możesz rozliczyć wyłącznie, gdy uzyskasz na to naszą pisemną zgodę.

Jednak z tego powodu nie możesz ograniczać kręgu potencjalnych wykonawców – określając warunki udziału w postępowaniu konkurencyjnym – do uczelni publicznych, państwowych instytutów badawczych, instytutów PAN lub innych jednostek, które są organizacjami prowadzącymi badania i upowszechniającymi wiedzę.

Ograniczenie to nie dotyczy zakupów licencji na systemy lub oprogramowanie powszechnie dostępne w sprzedaży, które nie są tworzone na Twoje indywidualne potrzeby.

Odeślanie

- Przepisy te określają kwoty wartości zamówień oraz konkursów, od których jest uzależniony obowiązek przekazywania ogłoszeń Urzędowi Publikacji Unii Europejskiej .
- Definicję jednostki naukowej, która jest organizacją prowadzącą badania i upowszechniającą wiedzę, znajdziesz w art. 2 pkt 83 rozporządzenia 651/2014.

Jednostka ta musi:

- podlegać ewaluacji jakości działalności naukowej jednostek naukowych – zgodnie z art. 265-269 ustawy Prawo o szkolnictwie wyższym i nauce),
- mieć co najmniej ocenę B.

Amortyzacja

Odpisy amortyzacyjne z tytułu spadku wartości stanowią koszt kwalifikowalny, jeżeli spełnisz łącznie następujące warunki:

- aparatura w momencie zakupu jest środkiem trwałym,

Definicja

Środki trwałe to rzeczowe aktywa trwałe o przewidywanym okresie ekonomicznej użyteczności dłuższym niż rok, kompletne, zdatne do użytku i przeznaczone na potrzeby jednostki – zgodnie z art. 3 ust. 1 pkt 15 ustawy o rachunkowości.

- aparatura lub WNiP są:
  - niezbędne do prawidłowej realizacji badań przemysłowych, prac rozwojowych projektu i
  - bezpośrednio wykorzystywane w projekcie;
- aparatura i inne urządzenia do badań przemysłowych, prac rozwojowych projektu są ewidencjonowane w rejestrze środków trwałych podmiotów, które je kupują;
- odpisy amortyzacyjne obliczysz na podstawie przepisów o rachunkowości oraz zgodnie ze swoją polityką rachunkowości;
- kwalifikowalna wartość odpisów amortyzacyjnych dotyczy wyłącznie okresu, w którym faktycznie wykorzystujesz aparaturę lub WNiP do realizacji badań przemysłowych, prac rozwojowych projektu;

- gdy aparaturę lub WNiP wykorzystujesz także w innych celach niż realizacja projektu, kwalifikowalna jest tylko ta część odpisu amortyzacyjnego, która odpowiada proporcji wykorzystania aktywów przy realizacji badań przemysłowych, prac rozwojowych projektu;
- zakup aparatury lub WNiP nie był współfinansowany ze środków dotacji krajowej lub środków unijnych;
- zakupu aparatury lub WNiP nie rozliczyłeś jako kosztu kwalifikowalnego projektu;
- odpisy amortyzacyjne dotyczą aparatury lub WNiP, które zakupiłeś w sposób racjonalny i efektywny – po cenach, które nie zostały zawyżone w stosunku do cen i stawek rynkowych.

+ Dodatkowa informacja

Wartość rezydualna środka trwałego oraz WNiP po zakończeniu realizacji projektu nie jest kosztem kwalifikowalnym.

Jeżeli nie jesteś zobowiązany do stosowania ustawy o rachunkowości, stosujesz odpowiednie przepisy podatkowe.

Odpłatne korzystanie z aparatury lub WNiP

Koszty odpłatnego korzystania z aparatury (leasing, wynajem) lub wartości niematerialnych i prawnych (opłaty licencyjne) stanowią koszty kwalifikowalne w zakresie niezbędnym i przez okres niezbędny do realizacji badań przemysłowych, prac rozwojowych projektu, który dofinansowujemy.

Możemy dofinansować wydatki związane z leasingiem:

- finansowym lub operacyjnym,
- zwrotnym finansowym i zwrotnym operacyjnym, pod warunkiem że zakupu zbywanego przedmiotu nie dofinansowano ze środków unijnych lub dotacji z krajowych środków publicznych.

Kosztem kwalifikowalnym są:

- w leasingu finansowym lub operacyjnym – część Twojej raty leasingowej na spłatę kapitału przedmiotu umowy leasingu (bez części odsetkowej i innych opłat),
- w leasingu finansowym, w którym okres amortyzacji jest dłuższy niż okres trwania umowy leasingowej – odpisy amortyzacyjne przypadające na okres, w którym faktycznie korzystałeś z danego dobra do realizacji badań przemysłowych, prac rozwojowych projektu.

Maksymalna kwota wydatków kwalifikowalnych związanych z leasingiem nie może przekroczyć rynkowej wartości przedmiotu leasingu. To oznacza, że kwota kosztów kwalifikowalnych nie może być wyższa niż:

- kwota na dowodzie zakupu wystawionym leasingodawcy przez dostawcę dobra, które dofinansowujemy – gdy leasingodawca zakupił je w ciągu 12 miesięcy przed złożeniem przez Ciebie wniosku o dofinansowanie (gdy projekt jest realizowany w ramach konsorcjum – przez lidera konsorcjum),
- rynkowa wartość przedmiotu leasingu określona w wycenie uprawnionego rzeczoznawcy lub w wycenie sporządzonej w oparciu o metodologię, którą przedstawiłeś – gdy leasingodawca zakupił je wcześniej niż 12 miesięcy przed złożeniem przez Ciebie wniosku o dofinansowanie (gdy projekt jest realizowany w ramach konsorcjum – przez lidera konsorcjum). Wycenę może zastąpić udokumentowanie wyboru przedmiotu leasingu w procedurze przetargowej zgodnej z zasadą uczciwej konkurencji.

Koszty budynków i gruntów

W ramach kategorii Op finansujemy koszty budynków lub gruntów, które w całości lub części wykorzystujesz bezpośrednio na potrzeby prowadzonych badań przemysłowych, prac rozwojowych. Są to laboratoria lub inne pomieszczenia wykorzystywane do badań oraz użytkowane na potrzeby aparatury, sprzętu, materiałów i pracowników projektu, rozliczanych w kosztach bezpośrednich.

Koszty budynków i gruntów są kwalifikowalne w zakresie i przez okres niezbędny do realizacji badań przemysłowych, prac rozwojowych projektu.

Kwalifikowalne są takie koszty, jak:

- dzierżawa gruntów – tylko raty dzierżawne bez części odsetkowej;
- wieczyste użytkowanie gruntów – tylko opłaty za użytkowanie wieczyste (bez odsetek);
- amortyzacja budynków – gdy wykorzystujesz je także w innych celach niż realizacja projektu – tylko ta część odpisu amortyzacyjnego, która odpowiada proporcji wykorzystania budynków w celu realizacji badań przemysłowych, prac rozwojowych w ramach projektu, który dofinansowujemy.

Kwalifikowalne koszty budynków i gruntów łącznie nie mogą przekroczyć 10% całkowitych kosztów kwalifikowalnych całego projektu.

Podatek od nieruchomości nie stanowi kosztów bezpośrednich projektu.

Inne koszty operacyjne

W ramach kategorii Op finansujemy pozostałe koszty operacyjne, czyli m.in. te koszty materiałów, środków eksploatacyjnych i podobnych produktów, które ponosisz bezpośrednio w związku z realizacją badań przemysłowych, prac rozwojowych projektu, który dofinansowujemy.

Kwalifikowalne są m.in. koszty:

- materiałów niezbędnych do realizacji badań przemysłowych, prac rozwojowych np. koszty surowców, półproduktów, odczynników;
- sprzętu laboratoryjnego wykorzystywanego do badań przemysłowych, prac rozwojowych – koszty zakupów, które nie są środkiem trwałym zgodnie z ustawą o rachunkowości oraz z Twoją polityką rachunkowości;
- utrzymania linii technologicznych, instalacji doświadczalnych itp. w okresie i w proporcji, w jakiej wykorzystasteś je do badań przemysłowych, prac rozwojowych projektu;
- eksploatacji aparatury naukowo-badawczej;
- wynajmu powierzchni laboratoryjnej, wykorzystywanej do badań przemysłowych, prac rozwojowych projektu;

Definicja

Powierzchnia laboratoryjna finansowana w ramach tej kategorii to powierzchnia przystosowana do przeprowadzania badań, np. ze względu na wymagane certyfikaty lub zastosowane systemy zabezpieczeń, bez aparatury badawczej.

Dodatkowa informacja

Koszt wynajmu laboratorium wraz z aparaturą badawczą rozliczasz w ramach kategorii E – jako koszty zasobów udostępnionych przez strony trzecie. Koszt wynajmu powierzchni innej niż laboratoryjna pokrywamy z ryczałtu kosztów pośrednich.

- pomocniczych usług obcych, które są niezbędne do realizacji projektu, ale nie wpisują się w definicję kategorii E lub O;
- elementów służących do budowy prototypu i na stałe zainstalowanych w prototypie, instalacji pilotażowej lub demonstracyjnej;
- opłat związanych z dopuszczeniem do badań;
- usług transportowych niezbędnych do prawidłowej realizacji prac badawczych;
- promocji projektu (publikacji, strony internetowej itp.) do 1% kosztów kwalifikowalnych całego projektu;

- audytu zewnętrznego, jeżeli rozpoczął się on po zrealizowaniu 50% całości planowych wydatków związanych z projektem, ale przed zrealizowaniem 80% całości planowanych wydatków związanych z realizacją projektu.

Odeślanie

Więcej informacji o warunkach przeprowadzania audytu znajdziesz w załączniku nr 1.

POZOSTAŁE KOSZTY BEZPOŚREDNIE ZWIĄZANE Z PRACAMI PRZEDWDROŻENIOWYMI FINANSOWANYMI Z POMOCY *DE MINIMIS*

Koszty narzędzi i sprzętu

W ramach kategorii Op finansujemy odpisy amortyzacyjne lub koszty odpłatnego korzystania z narzędzi, sprzętu i innych urządzeń wykorzystywanych do prac przedwdrożeńowych.

Odpisy amortyzacyjne i koszty odpłatnego korzystania z narzędzi, sprzętu i innych urządzeń są kwalifikowalne w zakresie niezbędnym i przez okres niezbędny do realizacji prac przedwdrożeńowych.

Amortyzacja

Odpisy amortyzacyjne z tytułu spadku wartości stanowią koszt kwalifikowalny, jeżeli spełnisz łącznie następujące warunki:

- narzędzia i sprzęt w momencie zakupu są środkiem trwałym;

Definicja

Środek trwały to rzeczowe aktywa trwałe o przewidywanym okresie ekonomicznej użyteczności dłuższym niż rok, kompletne, zdatne do użytku i przeznaczone na potrzeby jednostki – zgodnie z art. 3 ust. 1 pkt 15 ustawy o rachunkowości.

- narzędzia i sprzęt są niezbędne do prawidłowej realizacji prac przedwdrożeńowych projektu i są bezpośrednio wykorzystywane w związku z projektem;
- narzędzia i sprzęt używane w pracach przedwdrożeńowych są ewidencjonowane w rejestrze środków trwałych podmiotów, które je kupują;
- odpisy amortyzacyjne obliczyłeś na podstawie przepisów o rachunkowości oraz zgodnie ze swoją polityką rachunkowości;
- kwalifikowalna wartość odpisów amortyzacyjnych dotyczy wyłącznie okresu realizacji prac przedwdrożeńowych projektu;

- gdy narzędzia i sprzęt wykorzystujesz także w innych celach niż realizacja projektu, kwalifikowalna jest tylko ta część odpisu amortyzacyjnego, która odpowiada proporcji wykorzystania aktywów przy realizacji prac przedwdrożeniowych projektu;
- zakup narzędzi i sprzętu nie był współfinansowany ze środków dotacji krajowej lub środków unijnych;
- zakupu narzędzi i sprzętu nie rozliczyłeś jako kosztu kwalifikowalnego projektu;
- odpisy amortyzacyjne dotyczą narzędzi i sprzętu, które zakupiłeś w sposób racjonalny i efektywny – po cenach, które nie zostały zawyżone w stosunku do cen i stawek rynkowych.

+ Dodatkowa informacja

Wartość rezydualna środka trwałego po zakończeniu realizacji projektu nie jest kosztem kwalifikowalnym.

Koszty budynków i gruntów

W ramach kategorii Op finansujemy koszty budynków lub gruntów, które w całości lub części bezpośrednio wykorzystujesz na potrzeby prowadzonych prac przedwdrożeniowych. Są to laboratoria lub inne pomieszczenia wykorzystywane oraz użytkowane na potrzeby aparatury, sprzętu, materiałów i pracowników projektu, rozliczanych w kosztach bezpośrednich.

Koszty budynków i gruntów są kwalifikowalne w zakresie i przez okres niezbędny do realizacji prac przedwdrożeniowych projektu.

W ramach tej kategorii kwalifikowalne są takie koszty, jak:

- dzierżawa gruntów – tylko raty dzierżawne bez części odsetkowej;
- wieczyste użytkowanie gruntów – tylko opłaty za użytkowanie wieczyste, bez odsetek;
- amortyzacja budynków – gdy wykorzystujesz je także w innych celach niż realizacja projektu – tylko ta część odpisu amortyzacyjnego, która odpowiada proporcji wykorzystania budynków w celu realizacji prac przedwdrożeniowych w ramach projektu, który dofinansujemy.

Kwalifikowalne koszty budynków i gruntów łącznie nie mogą przekroczyć 10% całkowitych kosztów kwalifikowalnych całego projektu.

Podatek od nieruchomości nie stanowi kosztów bezpośrednich projektu.

Inne koszty operacyjne

W ramach kategorii Op finansujemy też pozostałe koszty operacyjne, czyli m.in. te koszty materiałów, środków eksploatacyjnych i podobnych produktów, które ponosisz bezpośrednio w związku z realizacją prac przedwdrożeniowych projektu, który dofinansowujemy.

W ramach tej kategorii kwalifikowalne są m.in. koszty:

- materiałów niezbędnych do realizacji prac przedwdrożeniowych, np. surowców, półproduktów, odczynników;
- drobnych narzędzi i sprzętu wykorzystywanych do prac przedwdrożeniowych – koszty zakupów, które nie są środkiem trwałym zgodnie z ustawą o rachunkowości oraz Twoją polityką rachunkowości;
- utrzymania linii technologicznych, instalacji doświadczalnych itp. w okresie i w proporcji wykorzystania do prac przedwdrożeniowych projektu;
- wynajmu powierzchni laboratoryjnej wykorzystywanej do prac przedwdrożeniowych projektu;
- pomocniczych usług obcych, które są niezbędne do realizacji projektu, ale nie wpisują się w definicję kategorii E lub O;
- usług rzecznika patentowego;
- opłat urzędowych, które ponosisz w związku z realizacją prac przedwdrożeniowych, np. koszty uzyskania certyfikatu, patentu (pierwsza rejestracja);
- opłat związanych z dopuszczeniem do badań;
- usług transportowych niezbędnych do prawidłowej realizacji prac przedwdrożeniowych projektu;
- promocji projektu (publikacji, strony internetowej itp.) do 1% kosztów kwalifikowalnych całego projektu;
- audytu zewnętrznego, jeżeli rozpoczął się on po zrealizowaniu 50% całości planowych wydatków związanych z projektem, ale przed zrealizowaniem 80% całości planowanych wydatków związanych z realizacją projektu.

Odeślanie

Więcej informacji o warunkach przeprowadzania audytu znajdziesz w załączniku nr 1.

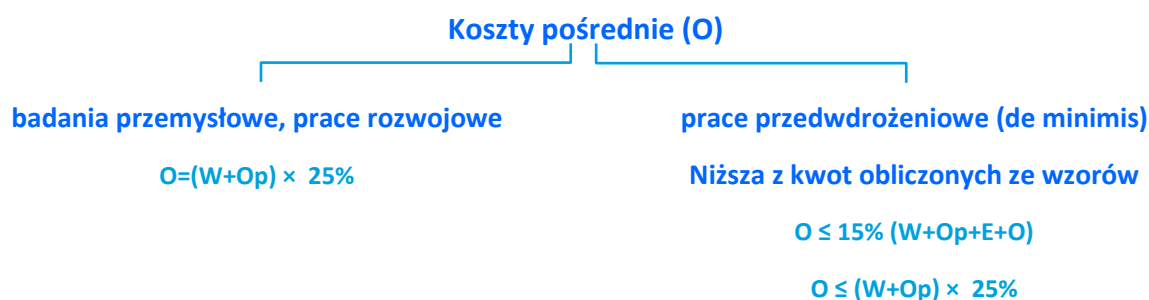

KOSZTY POŚREDNIE

W ramach kosztów pośrednich sfinansujesz wydatki, które nie przynależą do pozostałych kategorii. Są to przede wszystkim wynagrodzenia kadry zarządzającej, delegacje oraz koszty administracyjne.

Koszty pośrednie rozliczasz metodą ryczałtową i traktujesz jako wydatki, które poniosłeś. W ramach projektu nie masz obowiązku zbierać ani opisywać dokumentów księgowych, aby potwierdzić, że poniosłeś wydatki, które rozliczyłeś jako koszty pośrednie.

Koszty pośrednie, które ponosisz w związku z realizacją badań przemysłowych, prac rozwojowych oraz prac przedwdrożeniowych dofinansowywanego projektu (w ramach pomocy *de minimis*), rozliczasz metodą ryczałtową, jako procent od kosztów bezpośrednich bez kosztów podwykonawstwa (kategorii E). Robisz to zgodnie ze wzorem:

W przypadku zastosowania jednego z wzorów do wyliczenia kosztów pośrednich w ramach prac przedwdrożeniowych, stosujemy go przez cały okres rozliczania projektu.

Koszty pośrednie w ramach badań przemysłowych, prac rozwojowych stanowią 25% sumy kosztów wynagrodzeń i pozostałych kosztów bezpośrednich w projekcie. Pamiętaj, że do wyliczania limitu kosztów pośrednich nie bierzesz pod uwagę wartości kosztów podwykonawstwa

Wartość kosztów pośrednich w pracach przedwdrożeniowych w ramach pomocy *de minimis* musi spełniać aż dwa warunki:

- koszty te mogą stanowić maksymalnie 15% całości kosztów w ramach prac przedwdrożeniowych w projekcie (suma wszystkich kosztów: W, Op, E i O w ramach prac przedwdrożeniowych),

- koszty te mogą stanowić maksymalnie 25% sumy kosztów wynagrodzeń i pozostałych kosztów bezpośrednich w projekcie (suma kosztów W i Op w badaniach przemysłowych, pracach rozwojowych i w pracach przedwdrozeniowych).

III. OGÓLNE ZASADY KWALIFIKOWALNOŚCI KOSZTÓW

Przewodnik opracowaliśmy na podstawie obowiązujących aktów prawnych.

Przewodnik ma Ci ułatwić – klasyfikację kosztów, zarówno na etapie planowania projektu, jak i późniejszego rozliczania przyznanego dofinansowania.

Ustalenia w *Przewodniku* nie uchylają odmiennych ustaleń i wyników kontroli właściwych instytucji ani nie wpływają na możliwość ich wystąpienia.

Odeślanie

Beneficjent to podmiot, o którym mowa w art. 2 pkt 10 rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 1303/2013 z dnia 17 grudnia 2013 r.

CEL PRZEWODNIKA

1. *Przewodnik* ma Ci przybliżyć zagadnienie kwalifikowalności kosztów, tak aby łatwiej Ci było:

- opracować plan kosztów w ramach projektów, które przygotowujesz;
- rozliczać otrzymane dofinansowanie.

Dzięki temu będziemy mogli:

- usprawnić monitorowanie projektów na różnym etapie oceny;
- efektywnie i skutecznie zarządzać finansami publicznymi;
- tworzyć jednolite i transparentne zasady kwalifikowalności kosztów, a tym samym – zapewnić równouprawnienie w dostępie do środków finansowych.

PODSTAWA PRAWNA

2. *Przewodnik* opracowaliśmy na podstawie:

- obowiązujących aktów prawnych regulujących gospodarkę finansową w projektach objętych pomocą oraz
- zasad funkcjonowania NCBR.

ZAKRES OBOWIĄZYWANIA PRZEWODNIKA

3. W *Przewodniku* określamy zasady kwalifikowalności kosztów w projektach POIR dofinansowanych przez NCBR oraz zamieszczamy katalog kosztów kwalifikowalnych.

4. Koszt jest kwalifikowalny, jeśli:

1. jest zgodny z ogólnymi zasadami kwalifikowalności w projektach współfinansowanych z funduszy europejskich,

Odeślanie

Zasady kwalifikowalności określają Wytyczne w zakresie kwalifikowalności wydatków w ramach Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego, Europejskiego Funduszu Społecznego oraz Funduszu Spójności na lata 2014-2020 (dalej Wytyczne).

2. pozwala na to specyfika projektu,
3. uwzględnisz go w budżecie projektu, który stanowi załącznik do podpisanej umowy o dofinansowanie.

5. Zasady dotyczą wszystkich kosztów kwalifikowalnych, które ponosisz.

6. Akty prawne lub regulamin konkursu mogą określać dodatkowe kryteria kwalifikowalności poszczególnych projektów.

7. Aby ocenić, czy:

1. wydatki, które poniosłeś, są kwalifikowalne – stosuj *Przewodnik* w wersji obowiązującej na dzień poniesienia wydatku;
gdy *Przewodnik* się zmieni, a nowy *Przewodnik* wprowadza rozwiązania korzystniejsze – do nierozliczonych wcześniej wydatków możesz stosować korzystniejsze zapisy;
2. umowy zawarte w ramach realizacji projektu w wyniku przeprowadzonych postępowań są prawidłowe – stosuj *Przewodnik* w wersji obowiązującej w dniu wszczęcia postępowania, które zakończyło się podpisaniem danej umowy.

ZASADY KWALIFIKOWALNOŚCI KOSZTÓW

RAMY CZASOWE KWALIFIKOWALNOŚCI

8. Okres kwalifikowalności kosztów dla danego projektu jest określony w umowie o dofinansowanie.

Definicja

Okres kwalifikowalności kosztów to okres, w którym możesz ponosić i rozliczać w ramach projektu koszty kwalifikowalne. Koszty, które poniesiesz i rozliczysz poza okresem kwalifikowalności, to koszty niekwalifikowalne.

Gdy rozpocziesz realizację projektu, który ma być objęty pomocą publiczną, przed dniem złożenia wniosku o dofinansowanie lub w dniu złożenia tego wniosku – wszystkie wydatki w ramach projektu staną się niekwalifikowalne.

Definicja

Rozpoczęcie realizacji projektu oznacza rozpoczęcie prac w rozumieniu art. 2 pkt 23 rozporządzenia Komisji (UE) nr 651/2014 z dnia 17 czerwca 2014 r. uznającym niektóre rodzaje pomocy za zgodne z rynkiem wewnętrznym w stosowaniu art. 107 i 108 Traktatu (Dz.Urz. UE L 187/1 z 26.06.2014 z późn. zm.).

WYKAZYWANIE KOSZTÓW

9. Poniesione koszty musisz wykazywać w przedkładanym nam wniosku o płatność zgodnie z zasadą kasową. To oznacza, że kosztem kwalifikowalnym są jedynie koszty rzeczywiście poniesione – jako rozchód środków pieniężnych z kasy lub Twojego rachunku bankowego.

Wyjątki od tej reguły to m.in.:

- wydatki rozliczane ryczałtem, czyli koszty pośrednie,
- koszty amortyzacji,
- potrącenia

Odeślanie

Pojęcie potrącenia omawia art. 498 *Kodeksu cywilnego*.

- odpisy na ZFŚS.

Wszystkie koszty, które wykazujesz we wniosku o płatność, muszą być faktycznie poniesione i opłacone w okresie kwalifikowalności kosztów oraz przed złożeniem wniosku o płatność.

10. Gdy opłacasz fakturę lub inny dokument księgowy wystawione w walucie obcej, wartość wydatku kwalifikowalnego musisz przeliczyć na złote, zgodnie z obowiązującymi przepisami prawa lub swoją polityką rachunkowości. Jeżeli fakturę lub inny dokument księgowy wystawiony w walucie obcej opłacasz w transzach, zgodnie z tymi samymi zasadami przeliczasz wartości poszczególnych transz wydatku kwalifikowalnego.

11. Możemy uznać koszt za kwalifikowalny, jeśli spełnisz łącznie następujące warunki:

- faktycznie poniosłeś go zgodnie z warunkami określonymi w umowie o dofinansowanie oraz w okresie wskazanym w umowie o dofinansowanie;

Odeślanie

Warunki, na jakich ponosisz koszt kwalifikowalny, określa podrozdział 6.2 *Wytycznych*.

- jest on zgodny z obowiązującymi przepisami prawa unijnego oraz prawa krajowego, w tym przepisów regulującymi udzielanie pomocy publicznej;
- jest on zgodny z *Programem Operacyjnym Inteligentny Rozwój 2014-2020* oraz *Szczegółowym opisem osi priorytetowych Programu Operacyjnego Inteligentny Rozwój 2014-2020*;
- poniosłeś go zgodnie z umową o dofinansowanie;
- uwzględniłeś go w budżecie projektu;
- jest on niezbędny do realizacji projektu i poniosłeś go w związku z realizacją projektu;
- poniosłeś go w sposób przejrzysty, racjonalny i efektywny, z zachowaniem zasad uzyskiwania najlepszych efektów z danych nakładów;
- należycie go udokumentowałeś, zgodnie z wymogami określonymi w *Wytycznych* oraz w PO IR;
- wykazałeś go we wniosku o płatność;
- dotyczy on towarów dostarczonych lub usług wykonanych, lub robót zrealizowanych (nie dotyczy faktur zaliczkowych);
- poniosłeś go zgodnie z ustawą Prawo zamówień publicznych (jeśli dotyczy) lub zgodnie z zasadą konkurencyjności;

Dodatkowa informacja

Jeśli składasz wniosek o dofinansowanie projektu, który otrzymał *Seal of Excellence* w konkursach *SME Instrument* faza II (Horyzont 2020), nie musisz stosować procedur opisanych w sekcjach 6.5.1 i 6.5.2 *Wytycznych* w stosunku do zamówień udzielonych lub postępowań o udzielenie zamówienia rozpoczętych przed złożeniem wniosku o dofinansowanie. Nie stanowi on w takim wypadku wydatku niekwalifikowalnego na mocy przepisów unijnych oraz krajowych;

- jest on wydatkiem kwalifikowalnym na podstawie warunków określonych w Regulaminie konkursu.

12. Koszty kwalifikowalne to koszty obliczone zgodnie z obowiązującymi zasadami rachunkowości i zasadami należytego zarządzania finansami oraz Twoją polityką rachunkowości. Kiedy rozliczasz koszty projektu, stosujesz zasady przyjęte w Twojej instytucji. Jednak to – że możesz rozliczać te koszty według zasad księgowania stosowanych w Twojej instytucji – nie oznacza, że możesz tworzyć nowe zasady, specjalnie na potrzeby projektu.

Odeślanie

Jako beneficjent projektu masz obowiązek ponosić koszty zgodnie z art. 44 ust. 3 oraz art. 162 pkt 3 ustawy o finansach publicznych.

DOKUMENTOWANIE PONIESIONYCH KOSZTÓW

Poniższe informacje na temat dokumentowania kosztów nie dotyczą uproszczonych metod rozliczania wydatków.

- 13.** Koszty powinieneś dokumentować tak, aby można było ocenić realizację projektu pod względem finansowym i merytorycznym.
- 14.** Masz obowiązek prowadzić wyodrębnioną ewidencję księgową dla projektu tak, aby można było zidentyfikować poszczególne operacje księgowe i bankowe.
- 15.** Jeśli zgodnie z obowiązującymi przepisami (ustawą o rachunkowości, przepisami podatkowymi) nie musisz prowadzić jakiegokolwiek ewidencji księgowej, masz obowiązek ewidencjonować dokumenty, które dotyczą operacji związanych z realizacją projektu.
- 16.** Dowodem, że poniosłeś koszt, jest wystawiona faktura lub inny dokument księgowy o równoważnej wartości dowodowej wraz z potwierdzeniem dokonania płatności. Każdy oryginalny dokument księgowy (fakturę, rachunek itp.) musisz opisać, wskazując następujące informacje:
- nazwa (tytuł) projektu wynikająca z umowy o dofinansowanie;
  - data zawarcia i numer umowy o dofinansowanie;
  - kwota kosztu kwalifikowalnego;
  - jak koszt wiąże się z umową o dofinansowanie – zaznaczasz, do której kategorii wydatków zatwierdzonych w umowie o dofinansowanie odnosi się wydatek dokumentowany fakturą;

- że projekt jest współfinansowany ze środków EFRR: *Projekt jest współfinansowany ze środków Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego*;
- dekretacja oraz nr księgowy dokumentu;
- że dokument jest poprawny formalnie i merytorycznie;
- jaki jest sposób zapłaty, jeżeli to nie wynika z dokumentu;
- jeśli dany dowód księgowy tylko w części dotyczy projektu – jaka część wydatku – w ramach kosztów kwalifikowalnych i niekwalifikowalnych – wiąże się z projektem: wskazujesz konkretne elementy lub procentowy udział wydatku w projekcie wynikające z dowodu księgowego.

Na fakturach lub innych dokumentach księgowych wyrażonych w walutach obcych musisz dodatkowo podać kurs waluty, który zastosowałeś do przeliczenia waluty obcej na złote, zgodnie z obowiązującymi przepisami prawa lub Twoją polityką rachunkowości. Jeżeli fakturę lub inny dokument księgowy wystawiony w walucie obcej opłacasz w transzach, musisz podać też kursy walut dla kolejnych transz.

17. Dokumentami – które potwierdzają, że w ramach projektu poniosłeś koszt związany z amortyzacją – są przede wszystkim dowody księgowe oraz wyciągi z ksiąg rachunkowych. Dokumenty te muszą:

- odzwierciedlać wysokość poniesionych kosztów,
- być potwierdzone za zgodność z oryginałem przez upoważnione osoby.

18. Gdy dokumentujesz wydatki za pomocą faktury elektronicznej, musisz przedstawić dowód księgowy zapisany na nośniku elektronicznym wraz z opisem w wersji elektronicznej, zgodnie z naszymi wymogami. Jest to równoważne kopii tradycyjnego dowodu księgowego.

ZAKAZ PODWÓJNEGO FINANSOWANIA

19. Całkowite lub częściowe podwójne sfinansowanie danego kosztu jest zabronione.

Definicja

Zakaz podwójnego finansowania oznacza, że nie możesz:

- wykazywać tego samego kosztu w ramach różnych projektów współfinansowanych ze środków krajowych lub unijnych;
- finansować kosztów podatku VAT ze środków projektu objętego dofinansowaniem, a następnie odzyskiwać tego podatku ze środków budżetu państwa w oparciu o ustawę z dnia 11 marca 2004 r. o podatku od towarów i usług oraz rozporządzenia do tej ustawy;

- kupować środka trwałego z udziałem środków dotacji krajowej lub środków unijnych, a następnie wykazywać kosztów amortyzacji tego środka w projekcie, który dofinansowujemy;
- wykazywać kosztu w ramach rozliczenia dotacji, a następnie wykazywać tego samego kosztu w ramach projektu, który dofinansowujemy;
- rozliczać w projekcie wydatku poniesionego przez leasingodawcę na zakup przedmiotu leasingu w ramach leasingu finansowego, a następnie rozliczać w projekcie rat opłacanych w związku z leasingiem tego przedmiotu;
- kupować używanego środka trwałego, który w ciągu 7 poprzednich lat (10 lat dla nieruchomości) był współfinansowany ze środków dotacji krajowej lub środków unijnych;

Przykład

7 lub 10 lat jest liczone w miesiącach kalendarzowych od daty nabycia, np. 7 lat: od 9 listopada 2007 r. do 9 listopada 2014 r.

- pozyskać w formie kredytu lub pożyczki środków na prefinansowanie wkładu unijnego, które następnie zostały umorzone;
- otrzymać na wydatki kwalifikowalne danego projektu lub części projektu bezzwrotnej pomocy finansowej z kilku źródeł (krajowych, unijnych lub innych) w wysokości łącznie wyższej niż maksymalna dozwolona kwota pomocy dla danego projektu lub części projektu;
- finansować kosztów kwalifikowalnych projektu jednocześnie za pomocą wsparcia pożyczkowego i gwarancyjnego ze środków publicznych;
- finansować w ramach umowy cywilnoprawnej tych zadań pracownika projektu, które mieszczą się w zakresie obowiązków służbowych wynikających z jego stosunku pracy;
- rozliczać tego samego wydatku w kosztach pośrednich oraz kosztach bezpośrednich projektu.

Podwójnym finansowaniem nie jest wykazanie w projekcie poniesionego kosztu, jeżeli sfinansowałeś go ze środków własnych – takich jak przychody uzyskiwane w związku z prowadzoną działalnością czy inne źródła – nawet jeśli są one środkami publicznymi.

Odeślanie

Środki publiczne definiuje ustawa o finansach publicznych.

PODATEK VAT

20. Podatek VAT może być kosztem kwalifikowalnym tylko wtedy, gdy:

1. nie możesz go odzyskać na podstawie przepisów o VAT obowiązujących w naszym kraju,

- nie może go odzyskać na podstawie przepisów o VAT żaden inny podmiot zaangażowany w projekt oraz wykorzystujący do działalności opodatkowanej produkty będące efektem realizacji projektu, zarówno w fazie realizacyjnej, jak i operacyjnej.

Odeślanie

Zob. *Wytyczne*, podrozdział 6.13.

Jeśli którykolwiek podmiot (lider lub konsorcjant) zaangażowany w projekt będzie miał prawo do ubiegania się o zwrot VAT – VAT będzie stanowił wydatek niekwalifikowalny niezależnie od tego, który podmiot będzie odzyskiwał ten podatek.

- Gdy zaliczasz VAT do wydatków kwalifikowalnych, masz obowiązek dołączyć do wniosku o dofinansowanie *Oświadczenie o kwalifikowalności VAT*.
- Jeżeli w projekcie rozliczasz VAT w taki sposób, że pomniejszasz kwotę podatku należnego o taką część kwoty podatku naliczonego, którą można proporcjonalnie przypisać czynnościom, co do których masz prawo obniżyć kwotę podatku należnego, podatek VAT w całości stanowi wydatek niekwalifikowalny.

Odeślanie

Zob. ustawa z dnia 11 marca 2004 r. o podatku od towarów i usług.

- Za posiadanie prawa do odliczenia VAT nie uznaje się możliwości zwolnienia z VAT podatników o niewielkich obrotach (przy czym tego typu podatnicy mogą zrezygnować z tego zwolnienia).

Odeślanie

Zob. art. 113 ustawy o VAT.

WKŁAD WŁASNY

- Masz obowiązek wnieść wkład własny w zadeklarowanej wysokości na pokrycie części kosztów kwalifikowalnych w projekcie, który realizujesz.
- Wkład własny możesz wnieść wyłącznie w formie pieniężnej (rozchód środków finansowych z rachunku lub kasy w trakcie trwania projektu).

ZAŁĄCZNIK NR 1 AUDYT WYDATKÓW W PROJEKCIE – ZASADY PROWADZENIA I DOKUMENTOWANIA

W załączniku określamy sposób i tryb przeprowadzania audytu zewnętrznego, który dotyczy wydatków w projektach, gdy całkowita wartość ich dofinansowania przekracza 3 mln zł (dalej „audyt”).

- 1.** Audyt przeprowadza audytor, którym może być:
  1. osoba spełniająca warunki określone w art. 286 ustawy z dnia 27 sierpnia 2009 r. o finansach publicznych;
  2. osoba prawna lub jednostka organizacyjna nieposiadająca osobowości prawnej, zatrudniająca przy przeprowadzaniu audytu osoby, o których mowa w poprzednim podpunkcie.
- 2.** Audytorem nie może być:
  1. podmiot zależny od Ciebie;
  2. podmiot, który bada Twoje sprawozdanie finansowe w ciągu 3 lat poprzedzających audyt.
- 3.** Audytora wybierasz zgodnie z przepisami o zamówieniach publicznych lub zasadą konkurencyjności.
- 4.** Kierownik Twojego przedsiębiorstwa zapewnia warunki niezbędne do sprawnego przeprowadzenia audytu. Przede wszystkim udostępnia obiekty, urządzenia i dokumentację oraz umożliwia swoim pracownikom bezzwłoczne udzielanie informacji i wyjaśnień. Przestrzega przy tym przepisów o ochronie informacji niejawnych oraz tajemnic ustawowo chronionych.
- 5.** Audytor ma prawo:
  1. wglądu do
    - 1.1. ksiąg rachunkowych i dokumentów, które są podstawą zapisów w tych księgach,
    - 1.2. informacji i danych związanych z przeprowadzaniem audytem, także tych zapisanych na informatycznych nośnikach danych;
  2. sporządzania ich kopii oraz wykonywania z nich wyciągów, zestawień lub wydruków.Musi przy tym przestrzegać przepisów o ochronie informacji niejawnych oraz tajemnic ustawowo chronionych.
- 6.** Twoi pracownicy na żądanie audytora:
  1. udzielają informacji i wyjaśnień;
  2. potwierdzają za zgodność z oryginałem kopie dokumentów i sporządzają z nich wyciągi, zestawienia oraz wydruki.Robią to w zakresie niezbędnym do realizacji celu audytu i zgodnie z metodologią doboru próby badanych dokumentów, przedstawioną przez audytora.

- 7.** Audytor przeprowadza audyt projektu, aby wydać opinię. Ocenia w niej, czy:
  1. dane liczbowe i opisowe zawarte w dokumentach związanych z projektem, który realizujesz, są wiarygodne;
  2. ponosisz wydatki i uzyskujesz założone efekty związane z projektem zgodnie z wymaganiami określonymi we wniosku o dofinansowanie, decyzji lub umowie;
  3. poprawnie dokumentujesz i ujmujesz operacje gospodarcze w ewidencji księgowej wyodrębnionej dla danego projektu.
- 8.** Audytor sprawdza, czy:
  1. osiągasz cel projektu oraz realizujesz projekt zgodnie z umową;
  2. ponosisz w ramach projektu uzasadnione wydatki, poprawnie je księgujesz, dokumentujesz i wyodrębniasz w ewidencji księgowej;
  3. przygotowujesz wiarygodne i na czas sprawozdania z realizacji projektu;
  4. terminowo rozliczasz środki finansowe otrzymane na realizację projektu;
  5. właściwie monitorujesz realizację celów projektu;
  6. odpowiednio przechowujesz i zabezpieczasz dokumentację projektu;
  7. przestrzegasz przepisów o rachunkowości, zamówieniach publicznych i finansach publicznych, w tym tych, które dotyczą przestrzegania dyscypliny finansów publicznych;
  8. właściwie kontrolujesz wewnętrznie realizację projektu;
  9. zrealizowałeś wnioski i zalecenia z wcześniejszych kontroli i audytów.
- 9.** Audyt projektu rozpoczyna się po zrealizowaniu co najmniej 50% planowanych wydatków, ale przed zrealizowaniem 80% planowanych wydatków związanych z projektem. Kończy się, zanim złożysz końcowe sprawozdanie z realizacji projektu.
- 10.** Gdy przeprowadzenie audytu wymaga specjalistycznej wiedzy, umiejętności lub kwalifikacji, audytor może powołać na swój koszt rzeczoznawcę.
- 11.** Na podstawie zebranych dowodów audytor przygotowuje pisemne sprawozdanie z audytu (dalej „sprawozdanie”).

Audytor ma obowiązek zachować poufność i nie naruszać Twoich tajemnic, zgodnie z przepisami o zwalczaniu nieuczciwej konkurencji.
- 12.** W sprawozdaniu są:
  1. data sporządzenia;
  2. nazwa i adres Twojego przedsiębiorstwa;
  3. nazwa i numer projektu;
  4. oświadczenie audytora o niezależności od Ciebie jako audytowanego podmiotu;

5. imiona, nazwiska i opis uprawnień audytorów;
6. cele audytu;
7. podmiotowy i przedmiotowy zakres audytu;
8. termin, w którym przeprowadzono audyt;
9. zwięzły opis Twoich działań w obszarze, którego dotyczy audyt;
10. ocena adekwatności i skuteczności systemu zarządzania i kontroli w obszarze Twojej działalności objętym audytem;
11. informacja o metodzie doboru próby do badania i jej wielkości;
12. opis wyników badania, w których audytor stwierdził nieprawidłowości;
13. opis nieprawidłowości w Twojej działalności oraz analiza ich przyczyn i skutków;
14. zalecenia w sprawie usunięcia nieprawidłowości w Twojej działalności, które stwierdził audytor.

13. Do sprawozdania audytor dołącza opinię (zob. pkt 7).

14. Audytor przekazuje Ci sprawozdanie w ciągu 7 dni od dnia zakończenia audytu.

15. Powinieneś uzyskać oświadczenie audytora o przeprowadzeniu audytu zewnętrznego zgodnie z Załącznikiem nr 1. Zasady prowadzenia audytu i dokumentowania. Oświadczenie powinno być złożone w formie pisemnej i może być zawarte w sprawozdaniu, protokole zdawczo-odbiorczym lub innym dokumencie z audytu.

16. Przechowujesz sprawozdanie z audytu zgodnie z zapisami umowy o dofinansowanie i udostępniasz na każde nasze żądanie.

17. Przekazujesz nam jeden egzemplarz sprawozdania oraz ewentualne stanowisko wobec ustaleń zawartych w sprawozdaniu. Masz na to 21 dni od dnia otrzymania sprawozdania.

18. Audytor ma obowiązek udzielać wyjaśnień dotyczących audytu nam oraz upoważnionym przez nas osobom.